

ONDERWERP

Quickscan Wet natuurbescherming onderdeel
soortenbescherming Natuurbrug Nieuwvliet

PROJECTNUMMER

C05053.000118

ONZE REFERENTIE

078712997 B

DATUM

13-7-2017

VAN

Bas van den Dries

AAN

Roompot Projects BV

Inleiding

Roompot projects BV heeft het voornemen een herinrichting bij Nieuwvliet-Bad uit te voeren. Het gaat hierbij om de volgende zaken:

1. Recreatief verbinden van het strand en Noordzee met Vakantiepark Nieuwvliet-Bad door een natuurbrug
2. Realisatie natuur-recreatief uitzichtpunt (Vogelspotplek)
3. Afschermen natuurwaarden langs de recreatieve verbinding
4. Vergroten geul voor intrede zoutwater
5. Vergroten broedplek kustbroedvogels
6. Vergroten zoutinvloed schor door ontgraven geulensysteem
7. Realisatie markeringspunt op het strand (bijvoorbeeld kiosk)

Met betrekking tot deze voorgenomen ingreep, is het van belang dat rekening wordt gehouden met aanwezigheid van beschermde soorten in het kader van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb), zie Bijlage 1 voor het wettelijk kader van de Wnb. Werkzaamheden die schadelijk zijn voor deze soorten zijn niet zondermeer toegestaan. Of effecten op deze soorten kunnen optreden, wordt in eerste instantie beoordeeld middels een verkennende toets, de zogenaamde Quickscan. Deze Quickscan heeft tot doel de waarde van het plangebied voor beschermde soorten in beeld te brengen en te voorzien in een eerste inschatting van mogelijke effecten van de voorgenomen werkzaamheden op beschermde soorten. Op basis hiervan wordt de activiteit getoetst aan de Wnb en wordt bepaald of er maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb (onderdeel soortbescherming) te voorkomen.

Gezien de aard van de activiteiten en ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden is toetsing aan de Wnb (onderdeel gebiedsbescherming) ook aan de orde. Deze toetsing is opgenomen in de Toetsing Wet natuurbescherming Natuurbrug Nieuwvliet (Arcadis, 2017).

Actualisatie

In 2015-2016 heeft in het kader van de voorgenomen activiteit een Toetsing aan de Flora- en faunawet plaatsgevonden. Als gevolg van de besluitvorming heeft het project enige tijd stilgelegen. In de tussentijd is op 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (verder Wnb) in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. Voorliggende rapportage betreft een toetsing aan het onderdeel soortbescherming van de Wnb en betreft een actualisatie van de toetsing aan de Flora- en faunawet uit 2015. Ten opzichte van de Flora- en faunawet zijn er een aantal veranderingen opgetreden in de lijst met beschermde soorten. Zo zijn er een aantal extra beschermde soorten bijgekomen, maar is ook een aantal soorten niet langer strikt beschermd. Het plangebied en aanwezige habitats zijn sinds het veldbezoek in 2015 niet wezenlijk veranderd. Actualisatie van deze Quickscan heeft daarom plaatsgevonden middels een nieuwe bureaustudie. Daarbij zijn recente inventarisatiegegevens (2017) van het Zeeuws Landschap benut.

Werkwijze

In onderliggend memo is beschreven of, en zo ja welke, beschermde soorten voorkomen. Hiervoor is allereerst een bureaustudie uitgevoerd waarbij is gekeken of er flora- en faunagegevens beschikbaar zijn voor het plangebied en omgeving. Hiervoor zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- Effectenonderzoek natuur, tevens voortoets natuurbeschermingswet van Kustwerk Nieuwvliet van RBOI uit 2012.
- Inventarisatie van natuurwaarden Kustwerk Nieuwvliet van Adviesbureau Mertens B.V. 2011.
- Beheerplan Zwartepolders uit 2012.
- RAVON, www.ravon.nl. Verspreidingsgegevens van amfibieën, reptielen en vissen (geraadpleegd juli 2017).
- Zoogdiervereniging, www.zoogdiervereniging.nl (geraadpleegd juli 2017).
- Persoonlijke communicatie Fred Schenk en Wannes Castelijns van het Zeeuwse Landschap.

- Nationale Databank Flora en Fauna (geraadpleegd juli 2017).
- Verspreidingsatlas.nl (geraadpleegd juli 2017).
- Vissenatlas.nl (geraadpleegd juli 2017)
- Broedvogelkartering en planteninventarisatie 2017 van het Zeeuws Landschap.

Op dinsdag 29 oktober 2015 is een veldbezoek uitgevoerd. Het veldbezoek omvat een habitatgeschiktheidsbeoordeling, waarbij op basis van de aangetroffen biotopen is beoordeeld of het voorkomen van beschermde soorten aannemelijk is. Uiteraard zijn beschermde soorten die tijdens het veldbezoek zijn waargenomen genoteerd. Vervolgens zijn de effecten van de geplande activiteit in kaart gebracht en de mogelijke gevolgen hiervan voor beschermde soorten. Tevens zijn de maatregelen beschreven die effecten op beschermde soorten zoveel mogelijk kunnen voorkomen. Ten tijde van het veldbezoek in 2015 was de Flora- en faunawet nog van toepassing voor het onderdeel soortbescherming. Deze wet is sinds 1 januari 2017 opgegaan in de Wnb. Het plangebied en aanwezige habitats zijn sinds het veldbezoek in 2015 niet wezenlijk veranderd. Actualisatie van deze Quickscan heeft daarom plaatsgevonden door middel van een bureauonderzoek op basis van verspreidingsatlassen en de NDFF. Daarnaast is gebruik gemaakt van recente inventarisatiegegevens (2017) van het Zeeuws Landschap.

Beschrijving plangebied

Het plangebied ligt voornamelijk binnen de Verdrongen Zwarte Polder. Dit gebied ligt in het Natura 2000-gebied Westerschelde-Saeftinghe¹, zie Figuur 1 voor een overzicht van het plangebied. De Verdrongen Zwarte Polder is een buitendijks gelegen slufteergebied met getijdengeulen, een schor, een met struweel begroeide duinenrij, een breed strand en een kleiner groen strand. De slufteer is de laatste jaren verzand. In het gebied ligt een plankier, waarover voetgangers vanaf de dijk ook tijdens hoog water het strand kunnen bereiken.

Ongeveer de helft van de polder is in gebruik als verblijfsrecreatieterrein, op mooie zomerdagen in het hoogseizoen trekken dagelijks ongeveer 1.500 a 2.000 bezoekers via het plankier door het schor naar het strand.

Tussen het vakantiepark en de dijkovergang ligt een doorgaande weg. De huidige dijkovergang is een steile trap. Langs de huidige entree van het vakantiepark staat een bomenrij en een heg.

Beschrijving ingreep en uitgangspunten

Voor de herinrichting bij het Vakantiepark Nieuwliet-Bad worden een zevental deelprojecten uitgevoerd. Zie Figuur 1 voor een overzicht van de deelprojecten binnen het plangebied. De nummers in het figuur komen overeen met de nummers van de deelprojecten. De deelprojecten en de werkzaamheden in het gebied zijn afgestemd met de beheerder stichting Het Zeeuwse landschap, de werkzaamheden op of bij de waterkerende dijk zijn besproken met Waterschap Scheldestromen.

Figuur 1: Overzicht van de projecten, de ligging is globaal weergegeven: 1) Natuurbrug, 2) Natuur-recreatief uitzichtspunt, 3) Afscherming recreatieve verbinding, 4) Vergroten hoofdgeul, 5) Vergroten broedvogelstrand, 6) Vergroten getijslag en zoutinvloed schor door ontgraven geulenstelsel en 7) Markeringspunt strand.

¹ Voor de effecten op het Natura 2000-gebied wordt een separate toetsing uitgevoerd.

Voor de realisatie van de zeven deelprojecten worden de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

1. Aanleg van een nieuwe natuurbrug: dit gaat gepaard met graafwerkzaamheden voor de aanzet en bouwwerkzaamheden waarbij mogelijk geheid gaat worden. Er worden in het kader van dit project geen bomen en overige beplanting verwijderd bij de entree van het vakantiepark.
2. Aanleg van een uitzichtpunt: werkzaamheden zijn vergelijkbaar maar minder ingrijpend als voor de natuurbrug. De kap van bomen is hierbij niet voorzien.
3. Plaatsen van hekken langs de plankier.
4. Graafwerkzaamheden. Aan- en afvoer van zand vindt plaats over het strand.
5. Een minigraver rijdt in de geul en graaft de geul uit. Met een rupsdumper die achter de minigraver in de geul rijdt, wordt de grond afgevoerd. De nieuwe breedte van de geul wordt minimaal de breedte van de minigraver of rupsdumper.
6. Graafwerkzaamheden in de geulen, waarbij de oeverwallen langs de geul worden afgegraven. Aan- en afvoer van zand vindt plaats langs de geulen en over het strand. Daar waar het ruitpad de geul kruist worden de aanwezige stelcon-platen tijdelijk verwijderd en na de werkzaamheden teruggeplaatst
7. Geen aanlegwerkzaamheden, er worden geen permanente voorzieningen gerealiseerd.

Bij de werkzaamheden wordt van de volgende punten uitgegaan:

De voorgenomen werkzaamheden beperken zich tot de Verdrongen Zwarte Polder. De Herdijkte Zwarte Polder wordt volledig ontzien. De te gebruiken rijroute is aangegeven in Figuur 2. Omdat de rijroute achter de dijk en achter de duinen met vegetatie ligt, zijn effecten op het lage deel van de Herdijkte Zwarte Polder uitgesloten. De rijroute loopt niet langs de dijkvoet, om schade aan embryonale duinen te voorkomen.

Buiten de rijroute worden alleen delen van het natuurgebied betreden waar toch ruimtebeslag plaatsvindt.

Er wordt alleen gereden in de geulen. Wanneer dit niet mogelijk is worden alleen vaste rijroutes over het hogere schor gebruikt. De lagere schordelen worden te allen tijde ontzien.

Het uitgangspunt is dat met het zand dat vrijkomt binnen het plangebied een ophoging plaatsvindt ter verbetering van broedvogelstrand en dat de rest wordt gebruikt voor aanleg van de natuurbrug. Uitgangspunt is dat het hier om respectievelijk 10.000 m³ en 20.000 m³ grond gaat. Tijdens de uitvoering kan de situatie anders blijken dan hier beschreven.

Alle werkzaamheden vinden overdag plaats.

De werkzaamheden rond het nieuwe broedvogelstrand, de hoofdgeul en het schor worden uitgevoerd buiten het broedseizoen (15 maart – 1 september).

De duinen en duindoornstruwelen worden volledig ontzien tijdens de werkzaamheden.

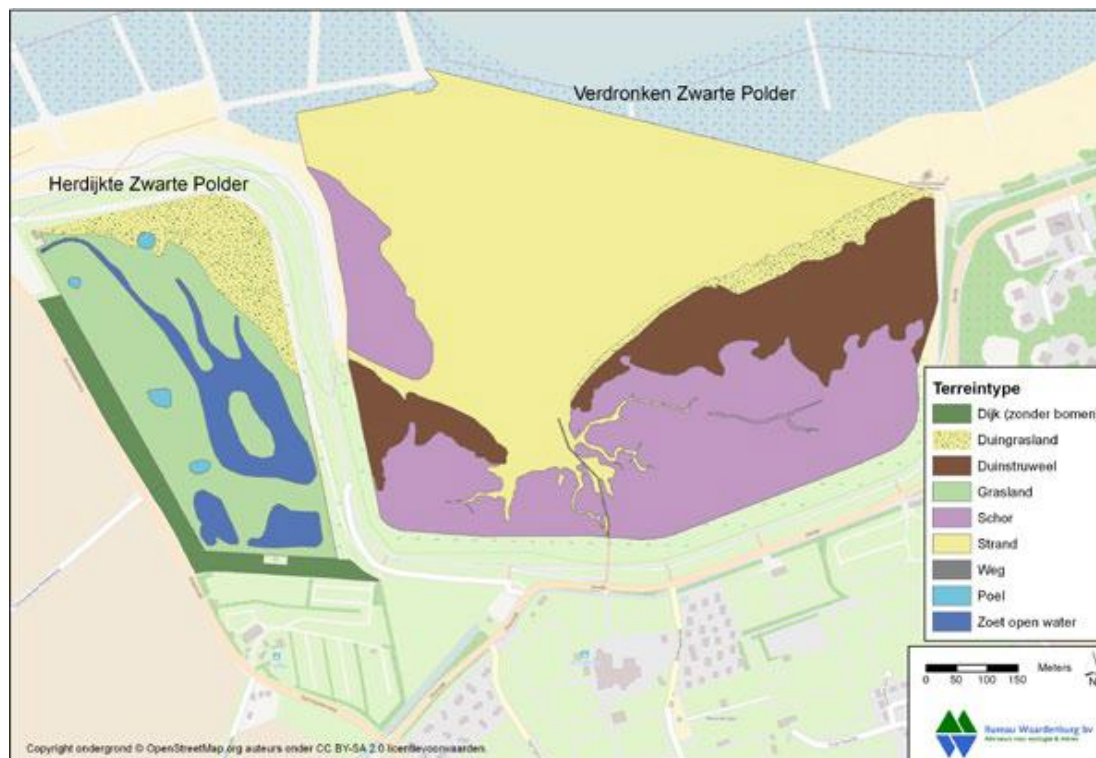
De werkzaamheden zijn gericht op het beter stroomlijnen van de huidige recreatie in het gebied en richt zich niet op het aantrekken van nieuwe recreanten. Het project leidt derhalve niet tot een toename van recreanten (RBOI, 2012)

Figuur 2: route van de materialen en materiaal (rood).

Relevante soortgroepen en methode

Het plangebied bestaat uit verschillende vegetatietypen, waardoor verschillende soort(groepen) binnen het plangebied voorkomen. Zie Figuur 3 voor een overzicht van de verschillende natuurtypen binnen het plangebied. Hieronder wordt aangegeven welke soortgroep binnen het plangebied aanwezig zijn.

Figuur 3. Overzicht vegetatietypen binnen het plangebied

Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied komen algemene zoogdieren voor zoals konijn, mol, haas, wezel en vos. Ook de licht beschermde hermelijn (nationaal beschermde soort) is in het gebied waargenomen (Bureau Waardenburg BV 2012). Aan de zeezijde zijn van tijd tot tijd zeezoogdieren te vinden zoals gewone en grijze zeehond (nationaal beschermde soort), tuimelaar en bruinvis (Europees beschermde soort), bijlage IV-soorten) (Bureau Waardenburg BV 2012).

Vleermuizen

In- en rond het plangebied zijn enkele waarnemingen van gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis bekend (Persoonlijke communicatie Stichting het Zeeuws Landschap, RBOI, 2012, Adviesbureau Mertens B.V. 2011). Het adviesbureau Mertens B.V. heeft in 2011 geen verblijf, balts- en paarverblijfplaatsen aangetroffen. Ook tijdens het veldbezoek in 2015 zijn geen holtes in bomen of gebouwen waargenomen die kunnen dienen als verblijf, balts- en paarverblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis.

Vissen

Binnen het plangebied komen geen oppervlaktewater voor dat geschikt leefgebied voor vissen biedt (RBOI 2012). Tijdens het veldbezoek zijn ook geen beschermde vissoorten aangetroffen. Beschermde vissoorten worden daarom niet in het plangebied verwacht.

Vogels

Het duinstruweel van de Verdronken Zwarte Polder biedt geschikt leefgebied voor allerlei algemene broedvogels zoals de koolmees, nachtegaal, roodborsttapuit, graspieper, fitis, nachtegaal, zwartkop en kneu (Bureau Waardenburg BV 2012, RBOI 2012, Zeeuws landschap, 2017). Ook minder algemene broedvogels zoals Cetti's zanger, blauwborst, partrijs en gele kwikstaart komen in het gebied voor (Zeeuws Landschap, 2017).

Op het schorgebied, aan de westzijde van het plangebied, broeden in het verleden jaarlijks enkele kustbroedvogels op het kale substraat, zoals de kluut, dwergstern, strandplevier, bontbekplevier en scholekster (Bureau Waardenburg BV 2012, RBOI 2012, Strucker et al., 2011 t/m 2016 en gegevens broedvogelinventarisatie Zeeuws Landschap 2017). In

recente jaren is deze broedlocatie echter weinig succesvol geweest en zijn er slechts enkele broedgevallen vastgesteld, de functie van de Verdrongen Zwarte Polder voor kwalificerende broedvogels is dan ook beperkt (RBOI, 2012 en mondelinge mededeling medewerkers het Zeeuwse Landschap juli 2017):

- Bontbekplevier: in 2010 één broedpaar, in 2011 twee broedpaar, 2012: drie broedpaar, 2013: één broedpaar, 2014, nadien geen broedparen.
- Strandplevier: in 2010 kwamen er drie broedpaar voor, 2011 t/m 2016 geen broedparen, 2017 één broedpaar.
- Dwergstern: in 2010 één broedpaar, in 2011 vijf broedpaar, 2012: drie broedpaar, 2013: één broedpaar, 2014, nadien geen broedparen.
- Scholekster: in 2012 en 2013 één broedpaar, nadien geen broedparen.
- Kluut: één broedpaar in 2017.

In het aangrenzende natuurontwikkelingsgebied Bedijkte Zwarte polder (aanleg 2005) gaat de ontwikkeling van de broedvogelstand (weer) erg goed, een en ander gekoppeld aan de vestiging van kokmeeuw daar (mondeling mededeling medewerkers Zeeuws Landschap juli 2017). In 2015 waren hier o.a. tien broedparen van de kokmeeuw en 19 broedparen van de kluut en 10 broedparen visdief (Strucker et al., 2016).

Daarnaast broedt de huismus in een aantal recreatiewoningen aan de noordzijde van het recreatiepark. In de Verdrongen Zwarte Polder zijn geen jaar rond beschermde nesten waargenomen tijdens het veldbezoek en recente broedvogelinventarisatie (Zeeuws Landschap, 2017) en worden gezien de aangetroffen omstandigheden ook niet verwacht.

Flora

Binnen het Vakantiepark Nieuwvliet-Bad zijn geen wettelijk beschermde plantensoorten aangetroffen Het groenbeheer (maaien en snoeien) van de bermen en de verblijfsrecreatieparken is heel intensief. Hierdoor is er weinig ruimte voor wilde planten (Adviesbureau Mertens B.V. 2011).

De Verdrongen Zwarte Polder heeft een gevarieerde flora. Echter het slik is nauwelijks gegroeid. Op het hoog en laag schor vegetaties komen algemene soorten, zoals zeekraal, lamsoor, rood zwenkgras, fioringras, strandkweek, zilte rus en klein schorrenkruid, voor. Het oostelijk schor wordt jaar rond beweide door schapen en konijnen. Hierdoor is op dit deel van het schor het gras kort en komen algemeen beschermde soorten voor zoals duizendguldenkruid en grote kaardenbol (Persoonlijke communicatie Stichting het Zeeuws Landschap, Bureau Waardenburg BV 2012, RBOI 2012). De groenknolorchis (Europees beschermde soort, bijlage IV) komt niet voor in de Verdrongen Zwarte Polder. Deze soort komt alleen voor in de Inlaag Hoofdplaat (Ministerie van I&M en RWS, 2016). Zwaardere beschermde soorten zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen.

In duin zijn typische vegetaties als helmvegetaties en duindoornstruweel aanwezig. Het duinstruweel wordt gedomineerd door algemeen voorkomende soorten zoals duindoorn, meidoorn en bramen.

De strandvlakte is het meest onbegroeid en heeft de eerste tekenen van duinvorming met klein schorrenkruid. De zeereep heeft specifieke vloedmerkvegetaties met daarin zeekool, zeevenkel, akkerdistel, strandbiet, blauwe zeedistel en zeevinde (Bureau Waardenburg BV 2012, RBOI 2012). Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten waargenomen. Gezien de aangetroffen omstandigheden en het ontbreken van beschermde soorten tijdens het veldbezoek kan de aanwezigheid van beschermde flora worden uitgesloten.

In juli 2017 is op basis van bureauonderzoek opnieuw gekeken naar het voorkomen van beschermde soorten op basis van de Wnb in plaats van de voormalige Flora- en faunawet. Er zijn geen beschermde plantensoorten bekend in het gebied. Deze worden op basis van inventarisatiegegevens uit 2016 en 2017 van het Zeeuws Landschap en waarnemingen uit de NDFF ook niet verwacht. Daarnaast zijn het plangebied en aanwezige habitats niet wezenlijk gewijzigd. Bovenstaande bevindingen blijven daarmee actueel.

Amfibieën

In het plangebied komen de gewone pad en bruine kikker voor (Persoonlijke communicatie Stichting het Zeeuws Landschap, Bureau Waardenburg BV 2012, RBOI 2012, Adviesbureau Mertens B.V. 2011). Deze soorten zijn licht beschermd (nationaal beschermde soorten).

Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de rugstreeppad (Europees beschermde soort) (ravn.nl). Uit persoonlijke communicatie met het Zeeuwse Landschap blijkt dat de soort niet in de Verdrongen Zwarte Polder voorkomt. Daarom kan de aanwezigheid van de rugstreeppad in het plangebied worden uitgesloten.

Het plangebied ligt binnen het verspreidingsgebied van de kamsalamander (ravn.nl). Echter de kamsalamander komt voor in oude cultuurlandschappen die gekenmerkt worden door kleinschaligheid met een afwisseling tussen bosjes, houtwallen en grasland en aanwezigheid van poelen (RVO 2014). Doordat het plangebied een dungebied is zonder deze afwisseling, kan de aanwezigheid van de kamsalamander in het plangebied worden uitgesloten. Ook uit

persoonlijke communicatie met het Zeeuwse Landschap blijkt dat de soort niet in de Verdrongen Zwarte Polder voorkomt.

In de Kievittepolder, Oudelandse polder en Herdijkte Zwarte Polder komen boomkikkers voor (Europees beschermde soort, bijlage IV-soort) (Bureau Waardenburg BV 2012, ravon.nl). De Europese boomkikker is de enige boomkikkersoort van Nederland. De soort komt voornamelijk voor op de zandgronden. De boomkikker heeft als biotoop drie elementen nodig: voortplantingswater, landhabitat en overwinteringsgebied. De voortplantingswateren bestaan uit niet te diepe poelen met een open ligging, zoet tot brak water, veel zoninstraling, goed ontwikkelde oever- en watervegetatie en vrijwel geen stroming. Direct aan de oevers staan geen struiken of bomen en is de vegetatie grotendeels kort. Het landhabitat bestaat uit insectenrijke, halfopen gebieden, met een afwisseling van open gedeelten, struweel, enkele bomen en overgangen hiertussen. Braamstruiken vormen geliefde verblijfplaatsen, maar ook andere planten met grote, voldoende stevige bladeren voldoen als verblijfplaats om te zonnen. De boomkikker overwintert in holen in de grond, boomholtes, hopen plantaardig afval, onder dood hout of stenen en in vorstvrije ruimten in muren en kelders. Doordat het plangebied een aantal maal per jaar overstroomt is het plangebied erg zout. Hierdoor is het plangebied minder geschikt leefgebied voor de boomkikker. Ook uit persoonlijk communicatie met het Zeeuwse Landschap blijkt dat in het plangebied de boomkikker niet is waargenomen. Doordat de soort niet in het plangebied is waargenomen en doordat het plangebied minder geschikt leefgebied biedt, wordt de boomkikker niet in het plangebied verwacht.

Overige beschermde soorten

Binnen het plangebied zijn geen waarnemingen gedaan van beschermde dagvlinder, libellen of overige ongewervelde. Daarnaast kan vanwege het ontbreken van geschikte biotoop (zoals bloemrijke ruigten, heide, hoog- en laagveen, schraalgraslanden, oude boscomplexen) de aanwezigheid van beschermde dagvlinders en libellen in het plangebied worden uitgesloten (Persoonlijke communicatie Stichting het Zeeuws Landschap, vlindernet.nl, NDFF.nl).

Effectbeoordeling

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen onderstaande effecten optreden.

Geluid, licht en betreding

Werkzaamheden worden alleen overdag uitgevoerd, waardoor verstoring van vleermuizen door geluid, licht en betreding wordt uitgesloten.

Het plangebied wordt veelvuldig door recreanten gebruikt, echter de aanwezigheid van recreanten beperkt zich tot het plankier en de toegankelijke delen van duinen en strand. De extra betreding door de werkzaamheden buiten de plankier kan leiden tot extra verstoring van vogels, zoogdieren en amfibieën.

Het gebruik van machines kan leiden tot geluidsverstoring van vogels, zoogdieren en amfibieën.

Mechanische effecten

Negatieve effecten op zeezoogdieren zijn uitgesloten, omdat geen werkzaamheden in zee worden uitgevoerd.

Door het verwijderen van vegetatie tijdens het broedseizoen kunnen nesten en verblijfplaatsen van vogels vernietigd worden. Echter doordat buiten het broedseizoen wordt gewerkt, zijn negatieve effecten op broedvogels uitgesloten.

Door het vergroten van de broedplek voor kustbroedvogels tijdens het broedseizoen kunnen nesten en verblijfplaatsen van vogels vernietigd worden. De werkzaamheden vinden aan het einde van het broedseizoen plaats. Dat geldt ook voor het broedseizoen van sternsoorten, die tot september kunnen broeden. Verstoring van broedende vogels is uitgesloten.

Negatieve effecten op de huismus zijn niet aan de orde omdat er geen werkzaamheden plaatsvinden in en rondom de recreatiewoningen.

Door de graaf- en plagwerkzaamheden kunnen grondgebonden zoogdieren worden gedood of verwond.

Door de plagwerkzaamheden kunnen standplaatsen van licht beschermde plantensoorten verdwijnen en exemplaren worden vernietigd.

Permanente effecten

Als gevolg van de nieuwe natuurbrug neemt het aantal recreanten in het gebied Verdrongen Zwarte Polder niet toe en leidt het ook niet tot een toename van verkeer in de regio (RBOI 2012). Hierdoor zal de verstoring van beschermde soorten niet toenemen.

Door het vergroten van het broedvogelstrand wordt de broedgelegenheid voor kustbroedvogels vergroot. Daarnaast zorgt afscherming in het broedseizoen voor een afname van verstoring door recreanten. Hierdoor wordt het plangebied meer geschikt als broedhabitat voor kustbroedvogels. Dit heeft een positief effect op de populatie van kustbroedvogels.

Door het ontgraven van de hoofdgeul en de ontgraving van het geulensysteem wordt de getijslag en zoutinvloed op het schor vergroot. Hierdoor kan het oorspronkelijke habitat van de Verdrongen Zwarte Polder zich weer ontwikkelen. Dit heeft een positief effect op karakteristieke soorten van getijdengeulen en schorgebieden.

2.4 Gedragscodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragscode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van EZ vastgestelde gedragscode ([art. 3.31 lid 1](#)). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- a) een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- b) een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- c) een bestendig gebruik;
- d) ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van EZ kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen ([art 3.3 lid 2-4](#); [3.8 lid 2-5](#), [3.10 lid 2](#)). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend van de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hier onder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van EZ en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van EZ het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor gedeputeerde staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie.

In de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zeeland (2017) wordt een algemene vrijstelling verleend voor onderstaande soorten (zie Bijlage IV van de provinciale verordening):

- Aardmuis
- Bastaardkikker/Middelste groene kikker
- Bosmuis
- Bruine kikker
- Bunzing
- Dwergmuis
- Dwergspitsmuis
- Egel
- Gewone bosspitsmuis
- Gewone pad
- Haas
- Hermelijn
- Huisspitsmuis
- Kleine watersalamander
- Konijn
- Meerkikker
- Ondergrondse woelmuis
- Ree
- Rosse woelmuis
- Tweekleurige bosspitsmuis
- Veldmuis
- Vos
- Wezel
- Woelrat

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd

waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden (art 3.3 lid 1,3; 3.8 lid 1,3, 3.10 lid 2). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af of voldaan wordt aan de voorwaarden. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan, verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent -ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht- dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied. Verder kan een ontheffing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor **soorten van de Vogelrichtlijn** kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: (art 3.3 lid 4):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor **soorten van de Habitatrichtlijn** kan alleen een ontheffing worden verleend in het geval van: (art 3.8 lid 5):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de **andere beschermde soorten**, gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Europees beschermde soorten aangevuld met: (art 3.10 lid 2):

1. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
2. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
3. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
4. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
5. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
6. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
7. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
8. in het algemeen belang.

In de onderstaande tabel zijn de mogelijke overtredingen van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming opgenomen.

Tabel 1 Mogelijke overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 lid 1 ten aanzien van nationaal beschermde soorten

Soort	a	b	c
Gewone pad en bruine kikker	x	x	
Algemeen beschermde zoogdieren	x	x	

Verbodsbepalingen:

a: opzettelijk te doden of te vangen;

b: vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen

c: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Mitigerende maatregelen

Om aan de algemene zorgplicht (artikel 1.11 Wet natuurbescherming) te kunnen voldoen, worden de onderstaande maatregelen geadviseerd:

Voer de werkzaamheden zoveel mogelijk in één richting uit. Hierdoor wordt aanwezige dieren de kans geboden om aan de werkzaamheden te ontsnappen.

Verwijder eventueel aanwezige hopen puin en afval voorzichtig om te voorkomen dat eventueel aanwezige dieren worden verwond of gedood.

Let vanuit de algemene zorgplicht tijdens de werkzaamheden continu op de aanwezigheid van al dan niet beschermde planten en dieren. Bij aantreffen van dieren en planten moet worden voorkomen dat deze gedood of verwond c.q. (bij planten) onnodig aangetast worden. In het geval dat een ingreep toch samenvalt met de aanwezigheid van beschermde soorten, neem in overleg met de ecoloog passende maatregelen of zoek naar een andere oplossing.

Conclusie

Als gevolg van de voorgenomen herinrichting bij Nieuwvliet-Bad kunnen verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (onderdeel soortbescherming) ten aanzien van licht beschermde soorten en vogels worden overtreden. Deze overtredingen kunnen worden voorkomen door het treffen van de hierboven beschreven mitigerende maatregelen.

In juli 2017 is deze Quicksan geactualiseerd naar aanleiding van de Wet natuurbescherming die per 1 januari 2017 in werking is getreden. Hieruit zijn geen aanvullende soorten naar voren gekomen waarmee rekening gehouden dient te worden. De in 2016 getrokken conclusies blijven daarmee gestand. Het is niet noodzakelijk een ontheffing van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

Bronnen

- Arcadis, 2016. Toetsing Natuurbeschermingswet 1998 Natuurbrug Nieuwvliet.
- Adviesbureau Mertens B.V. 2011. Inventarisatie natuurwaarden Kustwerk Nieuwvliet.
- Bureau Waardenburg BV. 2012. Beheerplan Zwarte Polders 2012-2024.
- Ministerie van I&M en RWS, 2016. Natura 2000-beheerplan Westerschelde & Saeftinghe 2016 – 2022.
- RBOI. 2012. Kustwerk Nieuwvliet. Effectonderzoek natuur, tevens voortoets Natuurbeschermingswet.
- Strucker, R.C.W., M.S.J. Hoekstein & P.A. Wolf, 2011. Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2010.
- Strucker, R.C.W., M.S.J. Hoekstein & P.A. Wolf, 2012. Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2011.
- Strucker, R.C.W., M.S.J. Hoekstein & P.A. Wolf, 2013. Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2012.
- Strucker, R.C.W., M.S.J. Hoekstein & P.A. Wolf, 2014. Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2013.
- Strucker, R.C.W., F.A. Arts & M.S.J. Hoekstein, 2015. Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2014.
- Strucker, R.C.W., M.S.J. Hoekstein & P.A. Wolf, 2016. Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2015.

BIJLAGE A RELEVANTE ARTIKELEN WET NATUURBESCHERMING

HOOFDSTUK 1

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

HOOFDSTUK 3

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.3

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van:
 - a. a. de verboden, bedoeld in artikel 3.2, eerste lid, ten aanzien van vogels, dood of levend, of gemakkelijk herkenbare delen daarvan, of ten aanzien van uit deze vogels verkregen producten van daarbij aangewezen soorten, of
 - b. b. regels, gesteld krachtens artikel 3.2, vierde lid.
4. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - 4°. ter bescherming van flora of fauna;
 - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;

- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, of van regels gesteld krachtens artikel 3.7, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
4. Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, kan worden bepaald dat gedeputeerde staten ontheffing kunnen verlenen, of dat provinciale staten bij verordening vrijstelling kunnen verlenen, van bij de maatregel aangewezen regels.
5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
 - a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
 - b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
 - c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
- 2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - in het algemeen belang.

Artikel 3.31

- 1. De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1, 3.2, zesde lid, 3.5, 3.6 tweede lid, of 3.10, en de krachtens artikel 3.11, eerste lid, geldende verplichting tot melding, zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd overeenkomstig een door Onze Minister goedgekeurde gedragscode en die plaatsvinden in het kader van:
 - a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
 - c. een bestendig gebruik, of
 - d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

BIJLAGE B BESCHERMDE SOORTEN ART. 3.5

	Habitatrichtlijn, Bijlage IV	Conventie van Bern, Annex I	Conventie van Bonn, Annex 1
Zoogdieren (overig)			
Bever	x		
Hamster	x	x	
Hazelmuis	x		
Lynx	x		
Noordse woelmuis	x		
Otter	x	x	
Wilde kat	x		
Zoogdieren (vleermuizen)			
Baardvleermuis	x	x	
Bechstein's vleermuis	x	x	
Bosvleermuis	x	x	
Brandt's vleermuis	x	x	
Dwergvleermuis	x		
Franjestaart	x	x	
Grijze grootoorvleermuis	x	x	
Grootoorvleermuis	x	x	
Grote hoefijzerneus	x	x	
Grote rosse vleermuis	x	x	
Ingekorven vleermuis	x	x	
Kleine dwergvleermuis	x		
Kleine hoefijzerneus	x	x	
Laatvlieger	x	x	
Meervleermuis	x	x	
Mopsvleermuis	x	x	
Noordse vleermuis	x	x	
Rosse vleermuis	x	x	
Ruige dwergvleermuis	x	x	
Tweekleurige vleermuis	x	x	
Vale vleermuis	x	x	
Watervleermuis	x	x	
Zoogdieren (marien)			
Bruinvis	x	x	

	Habitatrichtlijn, Bijlage IV	Conventie van Bern, Annex I	Conventie van Bonn, Annex 1
Bultrug		x	x
Dwergpotvis		x	
Gestreepte dolfijn		x	
Gewone dolfijn	x	x	
Gewone spitsdolfijn		x	
Gewone vinvis		x	x
Griend		x	
Grijze dolfijn		x	
Kleine zwaardwalvis		x	
Narwal		x	
Noordse vinvis			x
Orka		x	
Potvis			x
Tuimelaar	x	x	
Walrus		x	
Witflankdolfijn	x	x	
Witsnuitdolfijn	x	x	
Amfibieën			
Boomkikker	x	x	
Geelbuikvuurpad	x	x	
Heikikker	x	x	
Kamsalamander	x	x	
Knoflookpad	x	x	
Poelkikker	x		
Rugstreepad	x	x	
Vroedmeesterpad	x	x	
Vuursalamander	x		
Reptielen			
Gladde slang	x	x	
Muurhagedis	x	x	
Zandhagedis	x	x	
Reptielen (schildpadden)			
Dikkopschildpad	x	x	x

	Habitatrichtlijn, Bijlage IV	Conventie van Bern, Annex I	Conventie van Bonn, Annex 1
Kemp's zeeschildpad	x	x	x
Lederschildpad	x	x	x
Soepschildpad	x	x	x
Vissen			
Houting	x		
Steur	x	x	
Vlinders			
Apollovlinder		x	
Boszandoog		x	
Donker pimpernelblauwtje	x	x	
Grote vuurvinder	x	x	
Moerasparelmoervlinder		x	
Pimpernelblauwtje	x		
Teunisbloempijlstaart		x	
Tijmblauwtje	x	x	
Zilverstreephooibeestje	x	x	
Libellen en waterjuffers			
Bronslibel	x	x	
Gaffellibel		x	
Gevlekte witsnuitlibel	x	x	
Groene glazenmaker	x	x	
Mercurwaterjuffer		x	
Noordse winterjuffer	x	x	
Oostelijke witsnuitlibel	x	x	
Rivierrombout	x	x	
Sierlijke witsnuitlibel	x	x	
Kevers			
Brede geelrandwaterroofkever	x	x	
Gestreepte waterroofkever	x	x	
Heldenbok	x		
Juchtleerkever	x	x	
Vermiljoenkever	x	x	
Insecten (overig)			
Oeveraas		x	

	Habitatrichtlijn, Bijlage IV	Conventie van Bern, Annex I	Conventie van Bonn, Annex 1
Mollusken			
Bataafse stroommossel	x		
Platte schijfhoren	x		
Planten			
Drijvende waterweegbree	x	x	
Geel schorpioenmos		x	
Groenknolorchis	x	x	
Kleine vlotvaren		x	
Kruipend moerasscherf	x	x	
Liggende raket		x	
Tonghaarmuts		x	
Zomerschroeforchis	x	x	

BIJLAGE C BESCHERMDE SOORTEN ART 3.10

Art. 3.10 Wnb licht beschermd			
Zoogdieren (overig)	Vissen	Blaasvaren	Smalle raai
Aardmuis	Beekdonderpad	Blauw guichelheil	Spits havikskruid
Boommarter	Beekprik	Bokkenorchis	Steenbraam
Bosmuis	Elrits	Bosboterbloem	Stijve wolfsmelk
Bunzing	Europese rivierkreeft	Bosdravik	Stofzaad
Damhert	Gestippelde alver	Brave hendrik	Tengere distel
Das	Grote modderkruiper	Brede wolfsmelk	Tengere veldmuur
Dwergmuis	Kwabaal	Breed wollegras	Trosgamander
Dwergspitsmuis	Vlinders	Bruinrode wespenorchis	Veenbloembies
Edelhert	Aardbeivlinder	Dennenorchis	Vliegenorchis
Eekhoorn	Bosparemoervlinder	Dreps	Vroege ereprijs
Egel	Bruin dikkopje	Echte gamander	Wilde averuit
Eikelmuis	Bruine eikenpage	Franjementiaan	Wilde ridderspoor
Gewone bosspitsmuis	Donker pimpinelblauwtje ¹⁾	Geelgroene wespenorchis	Wilde weit
Grote bosmuis	Duinparemoervlinder	Geplooid vrouwenmantel	Wolfskers
Haas	Gentiaanblauwtje	Getande veldsla	Zandwolfsmelk
Hermelijn	Groteparemoervlinder	Gevlekt zonneroosje	Zinkviooltje
Huisspitsmuis	Grote vos	Glad biggenkruid	Zweedse kornoelje
Konijn	Grote vuurvlinder ¹⁾	Gladde zegge	
Molmuis	Grote weerschijnvlinder	Groene nachtorchis	
Ondergrondse woelmuis	Iepenpage	Groensteel	
Ree	Kleine heivlinder	Groot spiegelklokje	
Rosse woelmuis	Kleine ijsvogelvlinder	Grote bosaardbei	
Steenmarter	Kommavilinder	Grote leeuwenklauw	
Tweekleurige bosspitsmuis	Pimpinelblauwtje ¹⁾	Honingorchis	
Veldmuis	Sleedoompage	Kalkboterbloem	
Veldspitsmuis	Spiegeldikkopje	Kalketrip	
Vos	Veenbesblauwtje	Karhuizer anjer	
Waterspitsmuis	Veenbesparemoervlinder	Karwijselie	
Wezel	Veenhooibeestje	Kleine ereprijs	
Wild zwijn	Veldparemoervlinder	Kleine Schorseneer	
Woelrat	Zilveren maan	Kleine wolfsmelk	
Zoogdieren (marien)	Libellen en waterjuffers	Kluwenklokje	
Gewone zeehond	Beekrombout	Knollathyrus	
Grijze zeehond	Bosbeekjuffer	Knolspirea	
	Donkere waterjuffer	Korensla	
	Gevlekte glanslibel	Kranskarwij	
	Gewone bronlibel	Kruiptijm	
	Hoogveenglanslibel	Lange zonnedaauw	
	Kempense heidelibel	Liggende ereprijs	
	Speerwaterjuffer	Moerasgamander	
		Muurbloem	
	Kevers	Naakte lathyrus	
	Vliegend hert	Naaldenkervel	
		Pijlscheefkelk	
	Planten	Roggelelie	
	Akkerboterbloem	Rood peperboompje	
	Akkerdoornzaad	Rozenkransje	
	Akkerogentroost	Ruw pazelzaad	
	Beklierde ogentroost	Scherpkruid	
	Berggamander	Schubvaren	
	Bergnachtorchis	Schubzegge	

¹⁾Deze soorten zijn ook EU beschermd en hadden dus niet op deze lijst mogen worden geplaatst. Vallen dus onder art 3.5